

Татарінцева А.В., студентка,
Юридичний факультет,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Поліщук І.В., старший викладач

ЩОДО ПИТАНЬ КЛАСИФІКАЦІЇ ДОКАЗІВ У ГОСПОДАРЬСЬКОМУ ПРОЦЕСІ

Докази завжди були й залишаються центральним правовим інститутом господарського процесу, тому важливого теоретичного та практичного значення набуває класифікація судових доказів, яка полягає у виробленні спільних для певних груп судових доказів правил їх отримання й оцінки.

Хоча частково ці питання і висвітлювались у працях В.В. Бабенко, Т.В. Степанової, В.С. Щербини, В.Е. Беяневича, Л.М. Ніколенко, проте, потрібно звернути увагу на цю проблематику та запропонувати своє бачення [1, с. 136-146].

В науці господарського процесуального права існує три основних види класифікацій доказів: за джерелом отримання докази поділяються на особисті й речові (предметні); за процесом формування на первинні й похідні, за характером зв'язків з шуканим фактом на прямі й непрямі [2, с. 124-126; 3, с. 16-17]. Деякі науковці, в якості критерію виділяють джерело одержання доказу та проводять поділ на особисті та речові (залежно від того, хто або що є джерелом доказу – людина чи матеріальний об'єкт) та форму існування, поділяючи на усні, письмові та речові [4, с. 162].

Досліджуючи вітчизняне законодавство, слід відмітити, що поняття доказів та їх види містяться в Господарському процесуальному кодексі України (далі – ГПК). Стаття 32 ГПК визначає письмові та речові докази висновки судових експертів, пояснення представників сторін та інших осіб, які беруть участь в судовому процесі. Проте, вважаємо що такий перелік є неповним, оскільки він в певній мірі не враховує досягнення науки і техніки, насамперед, листування електронною поштою, інформацію з мережі Інтернет.

На жаль, судова практика пішла тим шляхом, що якщо електронні докази не передбачені в чинному ГПК як допустимі засоби доказування, то ніякі фактичні дані бути ними підтверджені не можуть, що прямо суперечить положенням чинного законодавства. Наприклад, відповідно до ч. 1 ст. 207 ЦК України, правочин вважається таким, що вчинений у письмовій формі, якщо

воля сторін виражена за допомогою телетайпного, електронного або іншого технічного засобу зв'язку. А стаття 8 Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг» передбачає, що юридична сила електронного документа не може бути заперечена виключно через те, що він має електронну форму. Допустимість електронного документа як доказу не може заперечуватися виключно на підставі того, що він має електронну форму.

Цікавою в цьому аспекті є законодавча та судова практика Сполучених Штатів Америки, яка роздруківку комп'ютерних програм та комп'ютерних сторінок відносить до оригіналів документів за умови, що вони є точним відображення такої програми чи сторінки. Так, відповідно до ст. 1001.3 Федеральних правил доказування США (Federal Rules of Evidence of United State of America) якщо дані є збереженими на комп'ютері чи схожому пристрої, будь-яка їх роздруковка чи інший вивід даних, що може бути прочитаний та здатний точно відобразити такі дані, є оригіналом.

Підсумовуючи викладене, можна прийти до висновку, що невизначеність у господарсько-процесуальному законодавстві поняття «електронні докази» викликає дискусію навколо питання про можливість прийняття процесуальних рішень у господарській справі на підставі доказів, отриманих з порушенням процесуальної форми, та про юридичну силу таких доказів щодо того, чи мають вони доказове значення, а також питання про правові наслідки порушення процесуальної форми у процесі одержання доказів. Тому, доцільно внести зміни до ГПК, передбачивши частину 2 статті 32 у такій редакції: «Ці дані встановлюються такими засобами: письмовими, електронними і речовими доказами, висновками судових експертів; поясненнями представників сторін та інших осіб, які беруть участь в судовому процесі. В необхідних випадках на вимогу судді пояснення представників сторін та інших осіб, які беруть участь в судовому процесі, мають бути викладені письмово». Крім того, в положення ГПК варто передбачити статтю 36-1 «Електронні докази», в якій буде зазначено, що є електронними доказами.

Література

1. Ніколенко Л.М. Доказування в господарському судочинстві: навч. посіб. Одеса, 2007. 415 с.
2. Ярков В.В. Арбитражный процесс: учебник. Москва, 2010. 480 с.
3. Белкин А.Р. Теория доказывания: науч.-метод. пособ. Москва, 2009. 429 с.
4. Харитонов О.І. Господарське процесуальне право України:

підручник. Київ, 2008. 360 с.

5. Господарський процесуальний кодекс України: Закон від 6 лист. 1991 р., ред. від 1 трав. 2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>

УДК 346.14(043.2)

Фролов Є.Є., студент,
Факультет менеджменту, транспорту та логістики,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Загрішева Н.В., к.ю.н., доцент

ЩОДО ПОНЯТТЯ КОРПОРАТИВНИХ ПРАВ

Дослідження поняття «корпоративні права» має важливе значення не лише для регулювання внутрішніх відносин, які виникають в процесі діяльності господарських товариств, а й для визначення шляхів їх реалізації та захисту.

Метою даної роботи є дослідження законодавчого та доктринального підходу до визначення поняття корпоративних прав. Термін «корпоративні права» уперше з'явився у системі вітчизняного законодавства ще за часів існування СРСР, але він містився лише в деяких міжнародних угодах з питань уникнення подвійного оподаткування і фактично не привертав уваги науковців за відсутністю практики застосування відповідних норм.

Створення та функціонування нових типів господарських організацій, серед яких значне місце посіли організації корпоративного типу, розпочалось після прийняття в 1991 році законів «Про підприємництво», «Про підприємства в Україні», «Про господарські товариства». У п. 5 Декрету Кабінету Міністрів України від 31 грудня 1992 р. № 24-92 «Про упорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених при участі державних підприємств» зазначається, що керівникам, заступникам керівників державних підприємств, установ і організацій, їх структурних підрозділів, а також посадовим особам державних органів, органів місцевого і регіонального самоврядування дозволялось «отримувати дивіденди від акцій, а також доходи від інших корпоративних прав». У роз'ясненні цього Декрету було зазначено, що під корпоративним правом розуміють право громадян на управління суб'єктами підприємницької діяльності й одержання дивідендів відповідно до своєї частки майна.